

ФАКТОРИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА РОЗВИТКУ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

І.В. Абрамова, к. е. н.

Житомирський національний агроекологічний університет

Обґрунтовано економічний зміст факторингових операцій. Особливу увагу приділено стану розвитку факторингових послуг в аграрному секторі економіки країни.

Постановка проблеми. Конкуренція на товарних ринках обумовлює необхідність налагодження більш гнучких взаємовідносин між постачальниками та покупцями сільськогосподарської продукції. Зниження рівня цін, покращення якості товарів та послуг, розширення товарної номенклатури, організація безоплатної доставки, відвантаження продукції з відстрочкою платежу (комерційне кредитування) – це лише деякі з послуг, до яких вдаються сільськогосподарські виробники.

Здійснюючи комерційне кредитування, більшість аграріїв здатні розширити обсяги продажу сільськогосподарської продукції. Однак стримуючим фактором розвитку комерційного кредитування є необхідність інвестування виробником значних коштів у оборотний капітал. Альтернативою самостійного розвитку комерційного кредиту є факторинг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Системні дослідження теоретико-методологічної бази реалізації факторингових послуг знайшли відображення у працях І.М. Бурденко, М.А. Коваленко, Л.М. Радванської, Н.В. Лобанова, Г.М. Швороба та інших економістів [1, 3]. Проблемам та перспективам розвитку факторингових послуг в Україні присвячені наукові праці Л.М. Горбача, О.Б. Кауна, А.М. Поддєрьогіна та ін. [2]. Однак наразі не всі питання, пов'язані з розвитком факторингових послуг в аграрному секторі економіки країни, є достатньо вивченими та вирішеними.

Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування необхідності розвитку факторингу як перспективної форми кредитних відносин в аграрному секторі економіки країни.

Виклад основного матеріалу. Факторинг – це операція, яка поєднує в собі низку посередницько-комерційних послуг з

кредитуванням оборотного капіталу суб'єкта господарювання. Основою факторингу є перевідступлення першим кредитором прав вимоги боргу третьої особи другому кредитору з попередньою або наступною компенсацією вартості такого боргу першому кредитору [1].

В Україні впродовж останніх років відчутним є поступове збільшення факторингових послуг, що надаються фінансовими компаніями. Так, за даними Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг, впродовж 1-го кварталу 2007 р. фінансовими компаніями було укладено 168 договорів факторингу (23,4% договорів укладено протягом 2006 р.) на загальну суму 41,5 млн. грн (29,4% обсягу попереднього року) (рис).

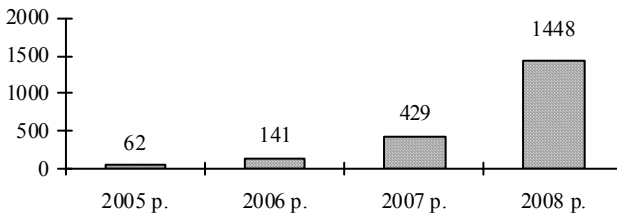

Рис. Динаміка надання фінансовими компаніями послуг факторингу, млн. грн.

Значну кількість договорів факторингу (88%) було укладено у 2006 р. з юридичними особами на загальну суму 34,5 млн. грн. З фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності було укладено договорів на суму 7,2 млн. грн. Діючими на кінець 1-го кварталу 2007 р. залишилися 98 договорів факторингу. Впродовж 2007 р. було підписано договорів факторингу на суму 429,1 млн. грн. У 2008 р. їх вартість вже склала 1448,22 млн. грн, що на 1386,22 млн. грн. більше, ніж у 2005 р.

Висновки. Незважаючи на поступове збільшення обсягів реалізації факторингових послуг в Україні, потенційними їх споживачами залишаються промислові підприємства. Водночас сільськогосподарські підприємства, які в сучасних умовах особливо гостро відчувають нестачу обігових коштів, послугами факторингових компаній практично не користуються. Таку ситуацію можна пояснити низькою поінформованістю аграріїв про можливість залучення факторингових послуг, складністю процедури укладання факторингових договорів, відсутністю належних інституційних умов реалізації послуг факторингу тощо.

Список використаних джерел

1. Бурденко І.М. Фінансові інструменти: особливості їх класифікації / І.М. Бурденко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 4 (58). – С. 24–30.

2. Горбач Л.М., Каун О.Б. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник / Л.М. Горбач, О.Б. Каун. – К.: Кондор, 2006. – С. 193.
3. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник – М.А. Коваленко, Л.М. Радванська, Н.В. Лобанова, Г.М. Швороб. – Херсон: Олді-плюс, 2003. – С. 131.
4. Звіт Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг за 2008 р. // <http://www.dfp.ua/>